

Parlamentul
Republicii Moldova

AC nr. 235
7 iunie 2021

Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
MD-2004, mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu nr. 28

SESIZARE

privind controlul constituționalității Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru
modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr.461 din
30 iulie 2001

I. AUTORUL SESIZARII

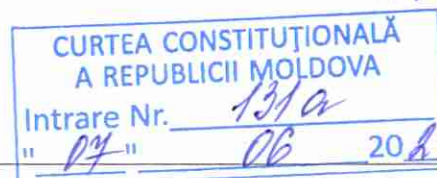
Andrian CANDU și Vladimir CEBOTARI – deputați în Parlamentul Republicii Moldova, mun.
Chisinau, bd. Stefan cel Mare si Sfânt, 105.

II. OBIECTUL SESIZARII

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității prevederilor Legii nr.
54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor
petroliere nr.461 din 30 iulie 2001, în sensul corespunderii art. art. 1 alin. (3), 6, 7, 54, 126
alin.(1) și alin. (2), 131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova.

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 1.

Statul Republica Moldova

- (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 6.

Separarea și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7.

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 54.

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 126.

Economia

- (1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.
- (2) Statul trebuie să asigure:

- a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;
- b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;
- c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;
- d) stimularea cercetărilor științifice;
- e) exploatarea rațională a pământului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;
- f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;
- g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;
- h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Articolul 131. Bugetul public național

(4) Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern.

(6) Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Articolul 135. Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Legislația internă:

➤ **Legea nr. 461 din 30 iulie 2001 privind piața produselor petroliere**

Articolul 1. Incidența prezentei legi

(1) Scopul prezentei legi constă în formarea unui cadru organizatoric, juridic și economic pentru asigurarea securității economice a țării și reglementarea importului, transportului, depozitării și comercializării produselor petroliere pe piața internă, ca produse strategice, cu un regim special de activitate.

Sub incidența prezentei legi cade activitatea de import, transport, depozitare și comercializare a produselor petroliere, avînd ca scop crearea unor condiții favorabile pentru relațiile de pe piața internă a produselor petroliere, aprovizionarea fiabilă a consumatorului cu produse

petroliere de calitate, dezvoltarea concurenței loiale și protecția drepturilor și intereselor legitime ale consumatorului.

➤ **Legea nr. 797 din 2 aprilie 1997 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului**

Articolul 47.

Condițiile exercitării dreptului de inițiativă legislativă și subiecții acestui drept

(6) Proiectul de act legislativ și propunerea legislativă se depun spre dezbatere împreună cu o expunere a obiectivului, scopului, concepției viitorului act, a locului acestuia în legislația în vigoare, precum și a efectelor sale social-economice și de altă natură, potrivit cerințelor Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27 decembrie 2001. Se indică totodată persoanele care au luat parte la elaborarea proiectului și se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate în cadrul elaborării, precum și rezultatele consultării publice a proiectului. În cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

➤ **Lege nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative**

Articolul 3.

Principiile activității de legiferare

(1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii:

- a) constituționalitatea;
- b) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale;
- c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente;
- d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice;
- e) asigurarea transparenței, publicității și accesibilității;
- f) respectarea ierarhiei actelor normative.

(2) La elaborarea unui act normativ care reglementează activitatea de întreprinzător se respectă principiile stabilite de Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

(3) Actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii Europene.

Articolul 30.

Nota informativă la proiectul actului normativ

(1) Concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmește nota informativă la proiect, conform modelului indicat în anexa nr. 1, care va cuprinde cel puțin următoarele compartimente:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;

- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- e) fundamentarea economico-financiară;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare;
- g) avizarea și consultarea publică a proiectului;
- h) constatările expertizei anticorupție;
- i) constatările expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene;
- j) constatările expertizei juridice;
- k) constatările altor expertize.

➤ **Legea nr. 235-XVI din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător**

Articolul 13.

Analiza impactului de reglementare

- (1) Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor prezentei legi.
- (2) Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ.

➤ **Codul civil al Republicii Moldova nr.1107 din 6 iunie 2002**

Articolul 1.

Principiile legislației civile

- (1) Legislația civilă este întemeiată pe recunoașterea egalității participanților la raporturile reglementate de ea, protecția vieții intime, private și de familie, recunoașterea inviolabilității proprietății, a libertății contractuale, protecția bunei-credințe, protecția consumatorului, recunoașterea inadmisibilității imixtiunii în afacerile private, necesității de realizare liberă a drepturilor civile, de garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată și de apărare a lor de către organele de jurisdicție competente.
- (2) Drepturile civile pot fi limitate prin lege organică doar în temeiurile prevăzute de Constituția Republicii Moldova.

IV. PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTELE DE RIGOARE

La data de 9 aprilie 2021, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 54 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001.

Autorii prezentei sesizări exprimă opinia că, prevederile respectivului act normativ încalcă cumulativ art. 1 alin. (3), art. art. 6, 7, 54, 126 alin.(1) și alin. (2), 131 alin.(4) ale Constituției Republicii Moldova, sens în care supunem Onoratei Curți următoarele argumente:

Conform proiectului de lege nr. 54 din 29.01.2020 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30.07.2001 (art.4, 13), inițiatorul, deputatul Alexandr Oleinic, a propus ca prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale să fie calculate la 1 litru, separat pentru fiecare tip de produs și partidă importată.

Potrivit art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

În conformitate cu prevederile art. 7, Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă, nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică. Principiul preeminenței dreptului, potrivit art. 1 alin. (3) din Constituție, impune obligația respectării legii de către toți, inclusiv de instituțiile statului (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 22 din 16 iulie 2015, § 53).

Sub aspectul evocat, relevant prevederilor Legii nr. 54 din 09 aprilie 2021, menționăm că proiectul de lege, care va reduce veniturile bugetare, în lipsa unui aviz pozitiv, tranșant și fără echivoc al Guvernului, a fost adoptat cu eludarea dispozițiilor constituționale exprese, prevăzute de art. 131 alin. (4) din Constituție, sens în care a fost încălcat și art. 6 din Constituție, care obligă autoritățile statului să-și exercite în mod separat atribuțiile, în limitele rigorilor stabilite de Constituție, fără a interveni în competențele altor autorități (a se vedea și HCC nr. 23 din 10.10.2019, § 77).

De esența acestui principiu este că „*autoritățile statului au datoria de a-și exercita competențele în limitele impuse de Constituție și de lege, fără implicare în atribuțiile legale ale celorlalte autorități*”, și că „*toate ramurile puterii de stat trebuie să-și desfășoare activitatea în strictă concordanță cu rigorile constituționale, nici una nu este în drept să comită imixțiuni sau să-și aroge atribuțiile celorlalte puteri*” (a se vedea, e.g., HCC nr. 9 din 8 aprilie 2010, HCC nr. 7 din 16 aprilie 2015).

Curtea Constituțională relevă, că „potrivit art. 6 din Constituție, în Republica Moldova puterile legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției. În acest sens, Curtea menționează că autoritățile care reprezintă aceste trei puteri sunt investite cu anumite prerogative, potrivit prevederilor Constituției, nici una dintre ele neavând posibilitatea de a uzurpa atribuțiile celorlalte sau de a le transmite exercitarea acestora.”

Conținutul și sensul teoriei separării puterilor prezumă un echilibru al puterilor o independență relativă a acestora, un sistem de frâne, de balanțe, contrabalante, care ar influența reciproc autoritățile, nepermițându-le depășirea limitelor stabilite de Constituție în exercitarea atribuțiilor” (a se vedea HCC nr. 24 din 10 septembrie 2013, § 38; HCC nr.6 din 13.02.2014, § 41, 42, 43, HCC nr. 25 din 29 octombrie 2019, § 43; HCC nr. 17 din 23 iunie 2020, § 92).

De precizat, că în acord cu jurisprudența constituțională, acceptarea ideii potrivit căreia Parlamentul își poate exercita competența de autoritate legiuitoare în mod discreționar, oricând și în orice condiții, adoptând legi în orice domenii fără respectarea procedurilor interne și cu arogarea unor atribuții improprii, ar echivala cu o abatere de la prerogativele constituționale ale

acestei autorități, consacrate de Constituție și transformarea acesteia în autoritate publică executivă.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 131 (alin.) 4 din Constituție: „Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern.”

Potrivit art. 32 (alin.) 4 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, „Proiectele actelor normative [...] se transmit spre avizare Guvernului în modul prevăzut de Regulamentul Parlamentului”.

Prin scrisoarea nr. 31-06-5420 din 26 iunie 2020, Guvernul a prezentat Biroului Permanent al Parlamentului avizul la proiectul de lege contestat, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 419 din 24 iunie 2020.

Deși Guvernul în avizul său menționează că acceptă “de principiu” proiectul de lege, Guvernul vine cu o serie de propuneri fundamentale și principiale, care nu au fost luate în considerare de Parlament la aprobarea finală a proiectului de lege. Susținerea de “principiu” de către Guvern a proiectului de lege, este condiționată prin formularea unor propuneri și obiecții, care însă nu au fost luate în considerare de Parlament la adoptarea proiectului de lege.

Aprobarea de Parlament a proiectului de lege în versiunea sa inițială propusă de autor, și fără a ține cont de propunerile (condițiile) Guvernului, au un impact pe domeniul pieței produselor petroliere, care va afecta economia, și implicit veniturile bugetare – fapt menționat de Asociația Investitorilor Străini și în Opinia Grupului de lucru privind Analiza impactului de reglementare (AIR) la proiectul Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere (*scrisori anexate la prezenta sesizare*)

Pentru a stabili dacă Parlamentul a respectat procedurile prevăzute de art. 131 alin. (4) din Constituție, urmează a fi constatate dacă au fost îndeplinite următoarele condiții:

(1) dacă propunerea legislativă sau amendamentul a avut sau nu ca efect majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau a împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare, și

(2) dacă propunerea legislativă sau amendamentul adoptat de către Parlament a fost acceptat în prealabil de către Guvern (a se vedea HCC nr. 23 din 10 octombrie 2019, § 55).

Sub acest aspect, cu privire la prevederile Legii nr. 54 din 09 aprilie 2021, nu a fost respectată procedura constituțională și legislativă de adoptare a acestei Legi. În special, legislativul a adoptat această Lege, care poate reduce veniturile bugetare, în lipsa unui accept tranșant și fără echivoc al Guvernului, cu eludarea articolului 131 alin. (4) din Constituție.

Cu privire la respectarea celei de-a doua condiții, de reținut este că în cadrul procedurilor legislative cu impact bugetar, prevederile alin. (4) din art. 131 din Constituție stabilește o dependență decizională directă a Parlamentului față de Guvern, în sensul în care existența acceptului prealabil al Guvernului în privința propunerilor legislative care implică reducerea veniturilor reprezintă o condiție imperativă, de la care legislativul nu poate deroga. Din norma constituțională se deduce în mod univoc faptul că, acceptul Guvernului trebuie să preceadă adoptarea proiectelor de legi cu impact bugetar în lectură finală. Nerespectarea acestei condiții constituie o încălcare a procedurii stabilite de Constituție în materie de legiferare în domeniul bugetar (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 2 din 28 ianuarie 2014, § 48 și 74; HCC nr. 11 din 25 martie 2014, § 62; HCC nr. 28 din 19 noiembrie 2020, §§ 38-39; HCC nr. 4 din 21 ianuarie 2021, § 70).

Cu titlu de argument în posibilitatea includerii reducerii sau în general neachitării taxelor și impozitelor în bugetul public la categoria „reducerea veniturilor bugetare”, rezultate din

aprobarea proiectului de lege, urmează a fi invocat pct. 42 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 11.03.2021 privind controlul constituționalității Legii nr. 236 din 16 decembrie 2020 privind modificarea unor acte normative și a Legii nr. 240 din 16 decembrie 2020 pentru modificarea unor acte normative (activitatea farmaceutică): „De asemenea, Curtea a reținut că comercializarea medicamentelor în unitățile mobile presupune achitarea unor impozite din veniturile obținute de la comercializarea medicamentelor, fapt care, în final, atrag majorarea sau reducerea veniturilor/cheltuielilor bugetare.”

În baza celor menționate *supra*, Curtea a notat că, proiectul de lege nr. 312 din 9 iulie 2020 și amendamentele la acest proiect (Legea nr. 236 din 16 decembrie 2020) implică cheltuieli și/sau venituri bugetare, prin urmare, au un impact bugetar în sensul art. 131 alin. (4) din Constituție.

Pe cale de consecință a celor evocate, concluzionăm că forul legislativ nu s-a asigurat cu obținerea acceptului tranșant și fără echivoc al Guvernului deoarece nu au fost luate în considerare propunerile acestuia, care pot fi calificate ca și condiții în baza cărora a fost “susținut de principiu” proiectul de lege.

Or, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reiterat constant (a se vedea HCC nr.2 din 28.01.2014; HCC nr.6 din 13.02.2014, § 48) că „prevederile alin. (4) din art. 131 al Legii Supreme consacră obligativitatea existenței acceptului prealabil al Guvernului în privința amendamentelor sau propunerilor legislative care implică majorarea sau reducerea cheltuielilor, veniturilor sau împrumuturilor drept o condiție imperativă, de la care nu poate deroga legislativul”.

Mai mult, Curtea Constituțională a accentuat că „norma art. 131 alin. (4) din Constituție nu condiționează adoptarea legilor care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare de simplul aviz al Guvernului, ci de acceptul acestuia, ceea ce echivalează cu un aviz pozitiv, prin care executivul își manifestă acordul pentru modificările bugetare.” Curtea reține că „acceptul prealabil al Guvernului urmează a fi expres și univoc. Astfel, raportat la normele constituționale enunțate, executivul, prin avizul aprobat, nu poate lăsa la discreția Parlamentului adoptarea proiectelor de lege care au repercursiuni directe asupra bugetului public național. Guvernul urmează a se pronunța explicit în favoarea proiectului de lege, cu identificarea mijloacelor bugetare necesare, sau în defavoarea acestuia” (a se vedea HCC nr. 11 din 25.03.2014, § 42; HCC nr. 6 din 13.02.2014, § 82, 83; HCC nr. 28 din 19.11.2020, § 36, 38).

Astfel, se constată că, în absența unui aviz tranșant și fără echivoc al Guvernului, proiectul de lege a fost adoptat cu încălcarea dispozițiilor constituționale, sens în care a fost încălcat și art. 6 din Constituție, care obligă autoritățile statului să exercite în mod separat atribuțiile, în limitele rigorilor stabilite de Constituție, fără a interveni în competențele altor autorități (a se vedea și HCC nr.23 din 10.10.2019, § 77).

Altfel spus, inclusiv activitățile legiuitorului sunt licite doar dacă nu depășesc limitele fixate de Constituție. În acest sens, Curtea a accentuat că, deși fiecare putere a statului este investită cu o marjă de discreție și un șir de atribuții, acestea nu pot fi exercitate arbitrar și fără a ține cont de statutul altor autorități implicate.

În altă ordine de idei, opinăm că prevederile legii subminează conceptul de claritate și previzibilitate a legii, care se deprinde din art. 23 din Constituție și a fost reiterat constant în jurisprudența Curții Constituționale, și care constituie fundamentul procesului de legiferare.

Semnalăm, că legea a intervenit fără nicio argumentare fundamentată sau analiză complexă a impactului acesteia, atât asupra activității subiecților implicați (stat, operatori,

consumatori), cât și a lezat drepturile operatorilor de pe piața produselor petroliere și iminența opririi importurilor și vânzării de produse petroliere.

Așteptările și conduita subiecților de drept, generate de adoptarea Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001 au fost înfrânte de către Parlament, în mod nefundamentat. Astfel, încrederea legitimă a destinatarilor în efectele dispozițiilor legale adoptate și, în cele din urmă, în calitatea actului de legiferare privit în ansamblu, este afectată, întrucât este imperativ că activitatea de legiferare și rezultatul acesteia să creeze pentru orice subiect de drept previzibilitate în ceea ce privește conduita acestuia.

Opinăm că, în măsura în care entitățile care dețin competențe de legiferare intervin nejustificat și nefundamentat în procesul legislativ, doar pentru că dețin atribuții constituționale în această sferă, standardul de previzibilitate al normei ar fi puternic afectat, ceea ce ar genera o gravă insecuritate juridică, respectiv o atingere a încrederii legitime.

Atenționăm că, în vederea asigurării exigențelor constituționale de claritate și previzibilitate a legii, cadrul legal național stabilește un sir de reglementări cu privire la procesul de inițiere, fundamentare, elaborare și redactare a legii (e.g. Legea 100/2017 cu privire la actele normative, Legea 797/1996 cu privire la adoptarea Regulamentului Parlamentului), încălcarea cărora poate conduce și la încălcarea normelor constituționale, în funcție de celelalte circumstanțe ale cazului deferit justiției constituționale.

În această ordine de idei, consemnăm că jurisprudența curților constituționale reține importanța respectării acestor categorii de reglementări, semnalând, spre exemplu, că deși anumite norme pertinente procesului de legiferare (spre exemplu, cele de tehnică legislativă) nu au valoare constituțională, prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații ce respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare.

În acest sens, Legea supusă controlului de constituționalitate nu a respectat, cel puțin, dispozițiile art. 47 din Legea 797/1996 și ale art. 30 din Legea nr. 100/2017, nefiind însoțită de o analiză, argumentare sau explicare a necesității, impactului și efectelor acestei legi, amplificând astfel confuzia cu privire la aplicarea acesteia și conduita prescrisă subiecților vizati în mod direct de dispozițiile acesteia.

În susținerea constatării acestor eludări a normelor constituționale, menționăm că prin scrisoarea nr. 31-06-5420 din 26 iunie 2020, Guvernul a prezentat Biroului Permanent al Parlamentului avizul la proiectul de lege menționat supra, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 419 din 24 iunie 2020. Din conținutul avizului rezultă că *"nota informativă necesită a fi întocmită în conformitate cu art. 30, alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017."*

Conform art. 30 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, „Concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmește nota informativă la proiect, care va cuprinde cel puțin următoarele compartimente:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;

- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- e) fundamentarea economico-financiară;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare;
- g) avizarea și consultarea publică a proiectului;
- h) constatările expertizei anticorupție;
- i) constatările expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene;
- j) constatările expertizei juridice;
- k) constatările altor expertize.”

Urmare a analizei Proiectului de lege nr. 54 din 29.01.2020 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30.07.2001 (art. 4, 13), autorul acestuia a omis includerea următoarelor compartimente în nota informativă:

- a) fundamentarea economico-financiară;
- b) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare;
- c) avizarea și consultarea publică a proiectului;
- d) constatările expertizei anticorupție;
- e) constatările expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene;
- f) constatările expertizei juridice;
- g) constatările altor expertize.

În cazul respectării prevederii menționate și întocmirii fundamentării economico-financiare, autorul proiectului ar fi ajuns la concluzia că, prin adoptarea acestuia este inevitabilă survenirea unor urmări foarte grave față de toți destinatarii normelor aprobate.

Fundamentarea economico-financiară ar fi arătat că, stabilirea prețurilor maxime de comercializare cu ridicata și cu amănuntul a produselor petroliere principale, calculate la 1 litru, separat pentru fiecare tip de produs și partidă importată, în comun cu stabilirea marjei comerciale în baza rezultatelor din ultimii 5 ani precedenți, urmează să provoace următoarele consecințe concrete:

1. Suspendarea importului și vânzării de produse petroliere din cauza imposibilității respectării standardelor de contabilitate și evidență a stocurilor, și cumulativ prin aplicarea unei marje eronate la stabilirea prețurilor maxime per partidă, ce va produce pierderi financiare considerabile în, fapt comunicat în cadrul la a doua consultare publică organizată de ANRE privind elaborarea noii Metodologii de calculare și aplicare a prețurilor la produsele petroliere din 26.05.2021 (se constată încălcarea art. 46 din Constituție – dreptul la proprietate privată și protecția acesteia și art. 127 din Constituție – Proprietatea) ([https://www.privesc.eu/arhiva/94974/A-doua-consultare-publica-organizata-de ANRE-privind-elaborarea-noii-Metodologii-de-calculare-si-aplicare-a-preturilor-la-produsele-petroliere](https://www.privesc.eu/arhiva/94974/A-doua-consultare-publica-organizata-de-ANRE-privind-elaborarea-noii-Metodologii-de-calculare-si-aplicare-a-preturilor-la-produsele-petroliere));
2. Criza energetică fără precedent pe piața produselor petroliere datorate de insuficiența sau lipsa totală a produselor petroliere, care va afecta grav siguranța energetică a Republicii Moldova și întreaga economie a Republicii Moldova;
3. Denaturarea mediului concurențial pe piața internă a Republicii Moldova, care este și așa grav afectat de acțiunile împotriva operatorilor pieții;
4. Reducerea volumelor de produse petroliere și a gazului lichefiat importate în Republica Moldova și vândute pe piața internă, fapt care va genera reducerea considerabilă a impozitelor și taxelor în bugetul public national sub forma TVA, accize, impozit pe venit, contribuțiile în fondul social și medical, etc.;

5. Inevitabilitatea opririi importurilor/vînzării cu ridicata și cu amănuntul a produselor petroliere, fapt care va duce la neachitarea în general a contribuțiilor menționate în bugetul public national;
6. Șomajul sau reducerea personalului din cadrul a aproximativ 720 de stații de alimentare cu combustibil din Republica Moldova, însoțit de neachitarea salariilor, impozitelor și contribuțiilor obligatorii din acestea (încălcarea art. 43 din Constituție – Dreptul la muncă și la protecția muncii a angajaților benzinărilor).

Din perspectiva celor enunțate *supra*, se cere a preciza că, adoptarea Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001 neglijează prevederile stabilite la art. art. 46, 126, 127 din Constituție, potrivit cărora statul garantează dreptul la proprietate privată și protecția acesteia, ocrotește proprietatea, precum și asigură, inter alia, reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii, asigură libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție, sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții, precum și inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Prin survenirea consecințelor menționate mai sus se va încălca grav prevederilor art. 126 din Constituție „(1) *Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.*

(2) *Statul trebuie să asigure:*

- a) *reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;*
- b) *libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;*
- g) *sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;*
- h) *invulnerabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.”*

În continuarea argumentării, menționăm că, potrivit pct. 4 al scrisorii Direcției Generale Juridice a Parlamentului nr. 4 din 13 februarie 2020 se atestă lipsa analizei impactului de reglementare asupra activității de întreprinzător, prevăzută la art. art. 2, 25, 40 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Obiecția menționată nu a fost înlăturată nici ulterior, fapt confirmat prin lipsa mențiunilor despre aceasta în Raportul Comisiei economie, buget și finanțe CEB-06 nr. 62 din 26.02.2021 și în Raportul Comisiei economie, buget și finanțe CEB-06 nr. 137 din 08.04.2021. Conform art. 25, alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, „*Dacă proiectul prevede reglementări cu impact asupra activității de întreprinzător, în calitate de studiu de cercetare se realizează doar analiza impactului de reglementare, efectuată în modul stabilit de legislație*”. Totodată, art. 40 din Legea 100/2017 mai statuează că „*Proiectul actului normativ este prezentat autorității publice cu competență de adoptare, aprobare sau emitere împreună cu dosarul de însoțire, care conține:*

- a) *nota informativă;*
- b) *după caz, raportul de analiză ex ante sau analiza impactului de reglementare;”*

Conform art. 13 din Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235-XVI din 20.07.2006:

”(1) Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor

întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor prezentei legi.

(2) Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ.”

În acest context, atenționăm, că modificările legislative frecvente, care nu oferă soluții clare și precise, nu întrunesc criteriile obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, nu respectă, *inter alia*, priprincipiile oportunității, consecutivității, stabilității și predictibilității normei juridice, cele din urmă, pot genera o gravă insecuritate juridică, respectiv o atingere a încrederii legitime.

În sensul Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr.461 din 30 iulie 2001, remarcăm faptul că, în Republica Moldova legea contestată este supusă unor modificări similare frecvente. Astfel, *e.g.*, din anul 2008, metodologia formării și aplicării prețurilor la PPP (în continuare "Metodologia") a fost modificată de 3 ori, și, de fiecare dată, mecanismul transpus prin intermediul modificărilor se constata a fi defectuos. Totodată, constatăm că adoptarea proiectului de lege vizat a fost a 14-a modificare a Legii 461/2001 în doar 10 ani.

În același context se înscrie și „principiul încrederii legitime", care tinde să limiteze posibilitățile de modificare a normelor juridice, din momentul în care au fost luate angajamente de către autoritățile competente. Garant al unei anumite previzibilități în aplicarea dreptului, acest principiu protejează „încrederea pe care destinatarii regulilor și deciziilor sunt îndreptățiți să o aibă, cel puțin pentru un anumit timp, în stabilitatea situațiilor reglementate de aceste reguli sau decizii”.

Considerentele expuse demonstrează lipsa unei argumentări suficiente, or, acest fapt, lipsa argumentării, este relevant în condițiile în care legea lezează unele drepturi garantate de Constituție, precum dreptul de a-și cunoaște drepturile — ingerințele în exercitarea acestora urmând a fi justificate corespunzător, potrivit exigențelor art. 54 din Constituție.

Mai mult, în contextul dat este imperios necesar să menționăm că art. 54 alin. (3) din Constituție nu admite restrângerea, *inter alia*, a dreptului proclamat de art. 23 din Constituție. În al doilea rând, cerința de claritate este încălcată prin lipsa unei certitudini în privința efectelor legii, or nu este certă conduita care urmează a fi adoptată și consecințele acestei conduite ale subiecților legii contestate. Potrivit practicii constante a Curții Constituționale, „*Norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite*" (*e.g.*, § 10 din HCC nr. 26 din 23.11.2010; § 59, 60 din HCC nr. 15 din 13.09.2011), „*cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile 1...*” (HCC 13/2015, § 106).

Consemnăm, că evaluarea calității unei legi din perspectiva criteriului de previzibilitate este circumstanțiată în funcție de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor acestuia (§ 50, HCC nr.26 din 27.09.2016).

Având în vedere importanța și caracterul sensibil al domeniului reglementat, precum și impactul legii, ținem să relatăm argumentele ce ar demonstra lipsa clară a beneficiilor pentru oricare subiect implicat (stat, operatori, consumatori), lezarea drepturilor operatorilor de pe piața produselor petroliere, iminența opririi importurilor și vânzării de produse petroliere, precum și necesitatea imperios necesară, ca consecințele legii contestate să fi fost reglementate cu precizie, cu luarea în considerare a statutului legal a tuturor părților implicate.

Aceste argumente fiind:

(a) Legea 54/2021 nu include toți factorii decisivi pentru formarea unui preț adecvat la produsele petroliere principale (în continuare "PPP") și gazul petrolier lichefiat (în continuare "GPL").

Legea contestată reintroduce, însă total neadecvat situației reale din piață, conceptul plafonării prețurilor pentru PPP și GPL, *i.g.*, parțial prevederile cadrului legal aplicabil până la intrarea în vigoare a Legii 302/2018.

În contextul celor relatate în Lege, ținem să subliniem că, Legea contestată nu reflectă toți factorii care, în mod practic, ar trebui să determine prețul de vânzare cu amănuntul a PPP și GPL. În mod concret, se constată lipsa următoarelor reglementări esențiale:

(b) Prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a PPP nu pot fi determinate separat pentru fiecare lot de produs importat, întrucât companiile petroliere vor fi nevoite să calculeze un preț maxim de fiecare dată când efectuează orice procedură de import al PPP, indiferent de cantitatea acesteia.

În practică, companiile petroliere principale efectuează pe luna cca o sută de intrări respective pentru fiecare tip de carburant în parte, adică cca 400 de intrări per total per luna, ceea ce este imposibil de implementat în practică).

Mai mult ca atât, metoda de evidență a stocurilor pentru fiecare lot separat, conform Legii 54/2021, ar contraveni atât standardului național contabil, cât și al celui internațional (pentru companiile care țin evidența contabilă și întocmesc situații financiare conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară) "Stocuri", întrucât potrivit standardelor nominalizate evidența stocurilor de PPP și GPL se efectuează conform **metodei costului mediu ponderat**, și nu pe loturi distincte.

Consecințe: În caz de implementare, companiile petroliere vor fi nevoite să nu poată implementa o asemenea metodologie, să nu mai respecte standardele naționale și internaționale de Contabilitate "Stocuri", și în consecință să își diminueze/sisteze activitatea în Republica Moldova. În ceea ce ține de importul PPP (în general), odată ce Metodologia va fi aplicată conform Legii contestate, importul PPP va scădea considerabil, punând siguranța petrolieră a Republicii Moldova în pericol de insuficiență a PPP.

(c) Formarea prețurilor de către agenții economici: conform Legii contestate, în mod practic, prețurile vor fi stabilite de către Agenții economici, pe baza Normelor generale de calcul și aplicare a produselor petroliere principale. Aici intervin mai multe aspecte operaționale:

- Conform legii contestate, ANRE nu va avea dreptul să dispună prețuri plafonate maxime pentru produsele petroliere la nivel de industrie, deoarece fiecare companie petrolieră își va calcula independent și prețurile maxime pe baza Normelor din Anexa 2, deși la votarea proiectului de lege în Plenul Parlamentului s-a vociferat că se revine la reglementarea pieței de către ANRE.
- Nu se menționează cum exact se vor implementa aceste Norme (ținând cont de multitudinea de factori restrictivi) și cât de des vor avea loc schimbările de prețuri, astfel încât să se respecte prevederile din Art. 4 din Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere, "Formarea prețurilor la produsele petroliere";
- Companiile petroliere ce nu sunt importatori nu vor putea aplica Normele generale de calcul și aplicare a prețurilor pentru produsele comercializate din Anexa 2, deoarece în

relațiile comerciale cu importatorii, aceste companii nu folosesc cotațiile Platts, ci un preț final la comercializarea cu ridicata. Costul pentru primirea raportului zilnic fiind unul enorm, ce va avea un impact negativ asupra situației financiare a respectivelor companii.

- În Lege, sunt mai multe descrieri eronate a componentelor din formula de calcul stabilire de prețuri, ce nu pot fi implementate și trebuie schimbate (ex: la CV lei/USD, la densitate litri/tona).

(d) Marja comercială (în continuare "MC") conform Legii trebuie concretizată. Or, Legea prevede că MC include cheltuieli de transportare și asigurare până la teritoriul Republicii Moldova (inclusiv marja rafinării), cheltuieli de manipulare și depozitare, alte cheltuieli aferente vânzării cu amănuntul, precum și profitul.

Consecințe: În cazul în care marja comercială specifică nu acoperă costurile companiilor petroliere, acestea vor fi nevoite să suporte pierderi financiare considerabile, întrucât o parte din cheltuielile suportate în prezent de către companiile petroliere la comercializarea cu amănuntul a PPP și a GPL vor rămâne neacoperite de marja comercială specifică stabilită.

Reintroducerea marjei comerciale specifice va genera dificultăți în acumularea fondurilor pentru efectuarea investițiilor pentru menținerea stațiilor de alimentare cu combustibil și bazelor petroliere în starea tehnică convenită și sporește riscul de nerecuperare a investițiilor efectuate de către investitorii străini și deci va prejudicia direct activitatea lor în Republica Moldova, încălcând tratatele de promovare și protejare a investițiilor străine, semnate între Guvernul RM și Guvernele altor țări.

Totodată, trebuie de menționat faptul că cotațiile la țiței, cât și cotațiile Platts la produse petroliere pe piețele internaționale sunt influențate de mai mulți factori și au o tendință caracteristică de a crește lent cu scădere ulterioară bruscă. Astfel, datele statistice arată că pentru perioada 1 iunie 2016 – 1 iulie 2018 prețurile la produsele petroliere afișate la benzinării, publicate la fiecare 2 săptămâni de ANRE, au fost majorate de 64 de ori și micșorate de 45 de ori. De reamintit faptul că, în anul 2018 când prețurile la produsele petroliere și gazul lichefiat au început să crească, Ministerul Economiei și Infrastructurii a atacat în instanța de judecată deciziile Agenției Naționale de Reglementare în Energetică și a „înghețat” pentru o perioadă de 9 luni prețurile de comercializare, astfel lăsînd companiile petroliere sub pragul de rentabilitate.

Atragem atenția și asupra faptului că marja comercială specifică calculată în 2016 nu conține rezerve de investire și profitabilitate, fapt care nu va permite efectuarea investițiilor capitale și celor necesare pentru menținerea activelor existente în stare corespunzătoare, precum și va afecta negativ posibilitatea întreprinderilor de a păstra stocurile de rezervă pentru asigurarea securității energetice a RM.

Urmare a expunerii defectuoase a noțiunii de MC, ANRE a stabilit că aceasta va constitui valoarea medie a marjei comerciale bazată pe ultimele 5 ani ceea ce este absolut nejustificat și discreționar din considerente ca în perioada respectivă companiile au fost afectate negativ de mai mulți factori:

- Înghețarea prețurilor ca urmare a deciziei instanței de judecată pentru perioada iunie 2018- martie 2019;
- Costurile crescute în urma cerințelor deciziei Comisiei Excepționale de Sănătate Publică, ce a contribuit la creșterea cheltuielilor de prevenire și de luptă cu pandemia COVID-19;
- Scăderea vânzărilor aproape cu 40% în perioada pandemiei, ca urmare a deciziei Comisiei Excepționale de Sănătate Publică;

- Creșterea anuală a cheltuielilor și costurilor, care nu depind de companie, dar de indicatorii macroeconomici și politica fiscală, cum ar fi: taxe locale, impozite, accize, inflația, creșterea salariului mediu pe economie, reducerile solicitate de companiile bugetare.

(e) Legea nu menționează includerea altor indicatori economici ce au o influență majoră asupra prețului de comercializare cu amănuntul a PPP și care, în opinia companiilor petroliere, trebuie a fi incluși în MC în momentul stabilirii metodologiei de către ANRE, și anume:

- Reduceri comerciale oferite cumpărătorilor de PPP (inclusiv instituțiilor și întreprinderilor de stat în cadrul procedurilor de achiziții publice – bani publici, care, în ultima instanță, sunt economisiți din contul companiile petroliere);
- Prețul stocurilor de PPP păstrat în depozitele petroliere;
- Închiderea periodică a rafinăriilor furnizoare de PPP;
- Creșterea anuală a salariilor și fondurilor de asigurări medicale și sociale de stat (astfel, formarea MC în baza fondurilor de salarizare din anul precedent la stabilirea MC pentru anul curent ar fi economic inechitabilă);
- Problema monopolizării pieței de prestare a serviciilor privind inspectarea PPP;
- Datorii;
- Problema majorării periodice a taxelor locale, conform legislației aplicate.

Consecințe: Pierderile financiare ale companiilor petroliere vor genera creșterea ratei de șomaj (în special în raioanele vulnerabile din această țară); reducerea încasărilor în bugetele de stat și locale, etc.

(f) Legea nu include nici o reglementare în privința aplicării Legii 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, întrucât potrivit art. 29 (3) din legea nominalizată, toți importatorii de PPP sunt obligați să achiziționeze, anual, de la producătorii locali și/sau din import, în funcție de opțiunea optimă din punct de vedere al costurilor, cantitățile de biocarburanți care urmează să fie utilizați în amestecul produselor petroliere principale, necesare pentru a respecta cotele minime anuale de biocarburanți, stabilite de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(g) Legea contestată nu include nici o reglementare în privința aplicării Hotărârii Guvernului nr. 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere, implementarea căreia presupune cheltuieli suplimentare considerabile pentru companiile petroliere.

(h) Legea propune folosirea unor rate de multiplicare pentru unele tipuri de produse petroliere cu un conținut de sulf care depășește limitele admisibile de introducere în Republica Moldova.

Astfel, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 1116 din 22.08.2002, pct. 23 și Anexei nr. 3 al Regulamentului cu privire la depozitarea și comercializarea cu ridicata prin sistem automatizat a produselor petroliere identificate, „*Se admite introducerea pe piață a benzinei și motorinei care corespund specificațiilor tehnice de conținut de sulf maxim 10,0 mg/kg sau 10 ppm (parts per million)*”. Este important de menționat că, reglementarea tehnică națională

transpune prevederile art. 2, pct. 1 și pct. 2, art. 3, 4, 7, și 8, anexa II din Directiva 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13.10.1998 privind calitatea benzinei și a motorinei și de modificare a Directivei 93/12/CE a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L350 din 28.10.1998.

(j) Legea nu conține vreun coeficient (rată) de multiplicare pentru produsul diesel calitate premium diferit vs cel de baza (motorina ≤ 10 ppm), respectiv coeficient eronat pentru benzina calitate premium.

Produsele petroliere premium benzine și motorine, de calitate superioară, aditivate sau trecute printr-un proces adițional de mixare, nu vor fi luate în considerare la aplicabilitatea prezentei norme de calcul a prețului. Argumentele pentru exceptarea de la metoda de stabilire a prețului menționat constau în:

- Calitatea net superioară determinată prin indicatori diferiți și procese de producere diferite;
- Produsele sunt trecute printr-un proces adițional de aditivare, aditiv dezvoltat și creat de către companiile petroliere pentru a îmbunătăți performanțele produselor;
- Nu sunt considerate produse de bază de strictă necesitate pentru economia țării și pentru populație, reprezentând circa 10% din vânzările totale ale produselor petroliere;
- Costurile de achiziție direct de la rafinărie mult mai scumpe.

1) pentru motorine de calitate tip Euro-5 (cu un procent de filtrabilitate mai mare, de asemenea aditivată, conform SM EN 590), producerea căreia prevede costuri mai ridicate decât pentru motorine listate în p.3 din Legea contestată.

Cu titlu subsidiar, ținem să menționăm că potrivit HG 1116/2002 și 476/2002, motorine >10 ppm, și benzine >10 ppm, indicate în Lege, nu sunt eligibile introducerii pe teritoriul Republicii Moldova, întrucât nu corespund standardelor SM EN 228 și SM EN 590, aplicabile la certificarea obligatorie a calității PPP.

Consecințe: În cazul omiterii acestui coeficient, motorinei de calitate tip Euro-5, îi va fi aplicat coeficientul de multiplicare 1, conform Legii contestate. Astfel, companiile petroliere vor fi puse într-un dezavantaj economic, fiind nevoite să vândă un produs mai scump la un preț redus. Prin urmare, companiile petroliere vor fi nevoite să se abțină de la comercializarea motorinei respective, ceea ce într-un final va putea duce la dispariția acestui tip de PPP de pe piața Republicii Moldova.

2) rata de multiplicare de 1.03 pentru benzine cu cifra octanică de minimum 98 nu este una fezabilă, întrucât costurile de achiziție a acesteia depășesc semnificativ coeficientul 1.03 propus conform Legii. Altfel, companiile petroliere vor fi nevoite să se abțină de la comercializarea benzinei respective.

(k) Afectarea intereselor entităților care nu importă produse petroliere și care nu au acces la cotațiile Platts.

Legea nu prevede modalitatea de stabilire a prețurilor de către comercianții care nu efectuează importuri și care nu au posibilitatea de a achiziționa serviciile informaționale Platts. Numărul acestora constituie la moment 84 de unități, în posesia cărora se află 306 din aproximativ 720 stații de alimentare în toată țara.

(l) Importul și vânzarea gazului lichefiat.

În formula de calcul inclusă în legea contestată, indicile PL reprezintă valoarea medie a cotațiilor medii Platts FOB Med (Italy) pentru 14 zile anterioare zilei efectuării importului, \$/tonă.

Cotația Platts FOB Med (Italy), utilizată în legea contestată nu poate fi aplicată dat fiind faptul că, nici un importator din RM nu achiziționează gaze lichefiate (GPL) la prețuri care fac referire la această cotație. Cotația Platts FOB Med (Italy) este aplicabilă procurărilor care au loc doar pentru benzină și motorină. Însă cele mai mari importuri de GPL se efectuează din Federația Rusa, Kazahstan și România, respectiv cotațiile care ar putea fi relevante pentru stabilirea prețului pentru GPL sunt Argus DAF Ukraine (hotarul de est al Ucrainei) și Argus RBS (România, Bulgaria, Serbia), LPG Gaswire și Argus Black Sea.

Mai mult decât atât, în perioada aprilie - septembrie fiecărui an se constată deficit a gazului lichefiat, astfel pentru asigurarea cantităților necesare în RM, acest produs se achiziționează din Federația Rusă, care vinde gazul lichefiat la prețuri fixe, neutilizând cotațiile.

Astfel, pot fi situații când prețul de achiziție a gazului lichefiat poate depăși semnificativ valoarea oricărei cotații. În asemenea condiții importul acestui produs și comercializarea lui ulterioară cu amănuntul pe piața Republicii Moldova devine ineficientă care poate să aducă la deficit a gazului lichefiat în țară.

De asemenea, utilizarea valorii medii a cotațiilor medii Platts FOB Med (Italy) pentru 14 zile anterioare zilei efectuării importului este imposibilă. Aceasta, deoarece procedura de import este un proces de lungă durată, care începe cu 2-3 luni înainte de livrarea propriu-zisă.

Renunțarea la livrare implică aplicarea față de importator a unei penalități de aproximativ 25% din valoarea contractului.

Stațiile de alimentare cu gaz lichefiat sunt obiecte industriale periculoase care nu pot fi închise ca un magazin alimentar, ci necesită conservarea costisitoare astfel încât nu este posibilă vânzarea cu intermitență a gazului lichefiat, urmare a renunțării la anumite partide de marfă scumpe, formate în baza unor cotații aplicabile în altă regiune a globului decât cea din care va avea loc livrarea.

Având în vedere potențialele repercusiuni enumerate, este cu atât mai important că Legea nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr.461 din 30 iulie 2001 trebuia să stabilească cu claritate consecințele și efectele acesteia.

Mai mult decât, având aspirația de aderare la Uniunea Europeană, Republica Moldova a ratificat Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană prin care (art. 346) își asumă să implementeze în legislația locală cele mai bune practici europene și să respecte prevederile acestui Acord.

Adițional, menționăm că, nici într-o țară din Uniunea Europeană (cu excepția Croației, care a implementat și ulterior a anulat plafonarea prețurilor la produsele petroliere) nu sunt implementate prevederi legislative care introduc prețurile plafon la comercializarea produselor petroliere și a gazului lichefiat, acesta determinându-se doar prin cerere și ofertă. Urmare a argumentelor aduse este absolut necesară prevenirea survenirii consecințelor nuanțate în prezenta sesizare.

Îngrijorările expuse mai sus sunt confirmate cu maximă relevanță prin scrisoarea ANRE nr. 08/1751 din 27.05.2021 către Președintele Comisiei Economie, Buget și Finanțe al Parlamentului Republicii Moldova. Astfel, chiar autoritatea de supraveghere recunoaște direct defectele legii supuse controlului constituționalității. Mai mult, din conținutul adresei

menționate desprindem că textul final al acesteia nu corespunde echilibrului dintre cerințele sociale de reglementare legală.

Conform Opiniei Grupului de Lucru pentru avizare Analiza impactului de reglementare (AIR) la proiectul Metodologiei se constată repetat deficiența acesteia.

V. SUSPENDAREA ACȚIUNII ACTULUI SESIZAT

Deși, potrivit scopului declarat de autor, legea urmărește limitarea abuzurilor din domeniul comercializării carburanților prin crearea, în perspectivă a unui mediu economic bazat pe principiile economiei de piață, principalele beneficii rezidând în stabilirea unor prețuri la produsele petroliere, în strictă concordanță cu calitatea acestora, luând în considerare cotațiile Platts, intrarea în vigoare a acesteia riscă să compromită grav dispozițiile constituționale descrise în prezenta sesizare și, mai mult, să genereze efecte diametral opuse scopului declarat.

Având în vedere că aplicarea Legii nr. 54 din 09 aprilie 2021, care urmează să intre în vigoare în scurt timp - la 14 iunie 2021, va condiționa o criză fără precedent pe piața produselor petroliere, afectând grav securitatea economică a țării, va duce la suspendarea sau încetarea importurilor, va reduce considerabil veniturile bugetare, autorul sesizării solicită Onoratei Curți să suspende acțiunea Legii contestate în baza articolului 251 alin. (2) din Legea nr. 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, actul afectând și referindu-se la domenii precum - lit.d) separația și colaborarea puterilor; g) securitatea economică sau financiară a statului.

Invocăm următoarele temeuri care justifică suspendarea actului supus controlului de constituționalitate:

1. Constatarea pierderilor financiare în urma stabilirii prețurilor maxime per partidă și a marjei comerciale poate să ducă la suspendarea/încetarea importului și vânzării cu ridicata și amănunt de produse petroliere, fapt comunicat în cadrul la a doua consultare publică organizată de ANRE privind elaborarea noii Metodologii de calculare și aplicare a prețurilor la produsele petroliere din 26.05.2021 (<https://www.privesc.eu/arhiva/94974/A-doua-consultare-publica-organizata-de-ANRE-privind-elaborarea-noii-Metodologii-de-calculare-si-aplicare-a-preturilor-la-produsele-petroliere>).

2. Urmare a suspendării livrărilor produselor petroliere în Republica Moldova, bugetul public va pierde zilnic circa 13 000 000 lei sub forma TVA și accize neachitate de petroliști.

3. Raționamentele și îngrijorarea expusă în scrisoarea ANRE nr. 08/1751 din 27.05.2021 către Președintele Comisiei Economie, Buget și Finanțe al Parlamantului RM.

4. Deficiențele proiectului Metodologiei conform Opiniei Grupului de Lucru pentru avizare Analiza impactului de reglementare (AIR).

VI. CERINȚELE SESIZĂRII

Pentru motivele invocate *supra* și în temeiul art. 4 alin. (1) lit. a), art. 71 din Codul Jurisdicției Constituționale, solicit Onoratei Curți:

1. **declararea prezentei sesizării ca fiind admisibilă;**
2. **suspendarea, până la soluționarea în fond a cauzei, a acțiunii Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001;**
3. **declararea neconstituționalității Legii nr. 54 din 9 aprilie 2021 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001.**

Anexă: 30 file:

- *Proiectul de lege privind modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001 - 5 file;*
- *Avizul Guvernului Republicii Moldova la proiectul de lege privind modificarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 419 din 24 iunie 2020 - 7 file;*
- *Avizul Direcției generale juridice din cadrul Parlamentului Republicii Moldova nr. 43 din 13 februarie 2020 la proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30 iulie 2001 - 2 file;*
- *Opinia Grupului de lucru privind Analiza impactului de reglementare (AIR) la proiectul Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere - 3 file;*
- *Scrisoarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 07/1751 din 27 mai 2021 - 2 file;*
- *Scrisoarea Asociației Investitorilor Străini (FIA Moldova) nr. 62 din 31 mai 2021 - 11 file.*

Cu cea mai înaltă considerațiune pentru Onorata Curte,

Andrian CANDU

Vladimir CEBOTARI

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova